

Sygn. akt VII U 1061/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 października 2019 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

Protokolant Marta Jachacy

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 października 2019 r. w Warszawie

sprawy G. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W.

o wysokość kapitału początkowego

na skutek odwołania G. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. z dnia

20 sierpnia 2018 r. znak: (...) -2014

1. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział

w W. z dnia 20 sierpnia 2018 r. znak: (...) -2014, w ten sposób, że ustala wysokość kapitału początkowego dla odwołującego G. S. na dzień 1 stycznia 1999 r. na kwotę 137.141,62 zł,

natomiast wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego

na 89,29%,

2. oddala odwołanie w pozostałym zakresie,

3. znosi wzajemnie koszty zastępstwa procesowego pomiędzy stronami.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 sierpnia 2018 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., działając na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 39), odmówił ubezpieczonemu G. S. ponownego ustalenia kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r., wskazując na brak możliwości przyjęcia w zakresie podstawy wymiaru kapitału początkowego wynagrodzenia zastępczego za okres pracy za granicą na budowie eksportowej od dnia 28 sierpnia 1980 r. do dnia 8 kwietnia 1982 r. Organ rentowy wskazał, że zgodnie z § 10 pkt. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent jeżeli w okresie, z którego wynagrodzenie przyjmuje się do ustalenia podstawy wymiaru, pracownik był zatrudniony za granicą, do ustalenia podstawy wymiaru przyjmuje się za okresy tego zatrudnienia, jeżeli okres zatrudnienia za granicą przypada przed 1 stycznia 1991 r. kwoty wynagrodzenia przysługującego w tych okresach pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim

samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę. Zgodnie natomiast z treścią art. 116 ust. 5 powołanej ustawy, do wniosku w sprawie przyznania świadczeń powinny być dołączone dowody uzasadniające prawo do świadczeń i ich wysokości, określone w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Z kolei ciężar dostarczenia w/w dokumentów spoczywa na stronie odwołującej. W związku z tym, że ubezpieczony w toku postępowania wyjaśniającego nie przedłożył wymaganych dokumentów, brak było podstaw do ponownego przeliczenia kapitału początkowego (decyzja z dnia 20 sierpnia 2018 r., znak: (...) – dokumentacja zgromadzona w aktach organu rentowego).

W dniu 17 września 2018 r. ubezpieczony **G. S.** złożył odwołanie od powyższej decyzji, domagając się jej zmiany i przyznania prawa do ponownego przeliczenia kapitału początkowego z uwzględnieniem okresu zatrudnienia za granicą od dnia 28 sierpnia 1980 r. do dnia 8 kwietnia 1982 r. Ubezpieczony wskazał, że w w/w okresie czasu świadczył pracę na rzecz B. S. N. G. (...) w K. na stanowisku monter. Przed wyjazdem na kontrakt zagraniczny był zatrudniony w Biurze Studiów i (...) w Przedsiębiorstwie Państwowym na stanowisku asystenta. Ubezpieczony podkreślił, że na potwierdzenie uzyskiwanych w tym okresie czasu zarobków przedłożył zaświadczenie zastępcze wystawione przez w/w zakład pracy w dniu 25 czerwca 1981 r., innemu pracownikowi, W. W., zatrudnionemu na stanowisku starszego asystenta. W ocenie odwołującego, różnica w nazewnictwie wskazanych stanowisk pracy, pomiędzy „asystentem”, a „starszym asystentem” stanowi jedynie element tzw. awansu pionowego na tym samym stanowisku pracy. Podobnie, w przypadku tego samego zakresu obowiązków można w ujęciu pionowym operować pojęciami „młodszy inspektor-inspektor- starszy inspektor” czy też „specjalista- starszy specjalista”. Są to jednak w stosunku do siebie stanowiska podobne, w konsekwencji czego należy przyjąć, że porównanie pracy w kraju odbywa się w oparciu o zatrudnienie w takim samym lub podobnym charakterze. Odwołujący zaakcentował, że w spornym okresie czasu pracował za granicą, natomiast w latach 1980- 1982, w zakładzie pracy, w którym był w tym czasie zatrudniony istniały takie same lub podobne stanowiska pracy w kraju. W konkluzji odwołania, ubezpieczony wniósł zatem o ponowne ustalenie kapitału początkowego poprzez przyjęcie wynagrodzenia zastępczego za lata 1980-1982 pracownika zatrudnionego na porównywalnym stanowisku pracy (odwołanie z dnia 17 września 2018 r. k. 3-5 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c., podnosząc argumentację, którą posłużył się w zaskarżonej decyzji. W uzasadnieniu organ rentowy dodatkowo wskazał, że zgodnie z art. 22 pkt. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 39) Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe zasady ustalania podstawy wymiaru emerytury i renty, uwzględniające w szczególności przypadki, w których podstawę wymiaru emerytury lub renty dla pracowników zatrudnionych za granicą ustala się na podstawie wynagrodzenia przysługującego pracownikom zatrudnionym w tym okresie w kraju w tym samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę, albo na podstawie kwot ryczałtowych. Organ rentowy dodał, że do chwili obecnej nie zostało wydane rozporządzenie w oparciu o delegację zawartą w przepisie art. 22. W zakresie niesprzecznym z powołaną ustawą, należy uwzględnić regulacje rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent (Dz. U. z 1989r., nr 11, poz. 63 ze zm.). Spośród przepisów rozporządzenia aktualność zachował m.in. §10, który stanowi, że jeżeli w okresie, z którego wynagrodzenie przyjmuje się do ustalenia podstawy wymiaru, pracownik był zatrudniony za granicą, do ustalenia podstawy wymiaru przyjmuje się za okresy tego zatrudnienia, jeżeli okres zatrudnienia za granicą przypada przed 1 stycznia 1991 r. kwoty wynagrodzenia przysługującego w tych okresach pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę. Organ rentowy podał, że na potwierdzenie zarobków zastępczych uzyskiwanych w latach 1980-1982, odwołujący przedłożył zaświadczenie Biura Studiów i (...) z dnia 25 czerwca 1981 r. dotyczące W. W.. Z zaświadczenia tego wynika jednak, że w/w pracownik był starszym asystentem, osiągając zapewne wyższe wynagrodzenie niż asystent, a ponadto brak jest informacji o wynagrodzeniu za cały sporny okres, lecz jedynie za 12 bliżej nieokreślonych miesięcy. Na tej podstawie, Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...)

Oddział w W. odmówił ubezpieczonemu prawa do ponownego przeliczenia kapitału początkowego (odpowiedź na odwołanie z dnia 20 września 2018 r. k. 6 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

G. S., ur. (...), w dniu 1 marca 1978 r. zawarł z Biurem Studiów i (...) w W. umowę o pracę na stanowisku asystenta, na okres próbny, a po jego upływie na czas nieokreślony. Zakład pracy przyznał ubezpieczonemu uposażenie według IX grupy zaszerogowania, tj. w kwocie 3.100,00 zł. W dniu 15 listopada 1979 r. ubezpieczony złożył podanie o udzielenie urlopu bezpłatnego w związku z wyjazdem na budowę eksportową. W dniu 8 sierpnia 1980 r. ubezpieczony zawarł umowę o pracę na czas nieokreślony z Przedsiębiorstwem (...) w W. w ramach, której wykonywał pracę na budowie eksportowej w Iraku. Zakład pracy przyznał wówczas ubezpieczonemu uposażenie według VIII grupy zaszerogowania, tj. w kwocie 15,50 zł/godz. W dniu 8 kwietnia 1982 r. odwołujący otrzymał świadectwo pracy, z którego wynika, że w okresie od dnia 28 sierpnia 1980 r. do dnia 8 kwietnia 1982 r. przebywał na budowie eksportowej w Iraku. Po powrocie z kontraktu zagranicznego, w dniu 27 sierpnia 1982 r. ubezpieczony G. S. powrócił do pracy w Biurze Studiów i (...) w W. na dotychczasowe stanowisko pracy asystenta za wynagrodzeniem w wysokości 3.500,00 zł plus przejściowy dodatek kwotowy w wysokości 500,00 zł oraz premia ustalona zgodnie z Zakładowym Regulaminem Premiowania. Powyższy stosunek pracy został rozwiązany w dniu 31 sierpnia 1982 r. na mocy porozumienia stron (pismo z dnia 5 sierpnia 1980 r. k. 14, umowa o pracę na czas określony z dnia 8 sierpnia 1980 r. k. 15-18, pismo z dnia 31 sierpnia 1982 r. k. 19, świadectwo pracy z dnia 31 sierpnia 1982 r. k. 20 a.s.).

Wynagrodzenie roczne G. S. w latach 1978-1982 wyniosło: za 1978 r. – 30.938,00 zł (plus premia regulaminowa w wysokości 10.800,00 zł), za 1979 r. – 37.200,00 zł (plus premia regulaminowa w wysokości 28.049,00 zł), za 1980 r. – 21.698,00 zł (plus premia regulaminowa w wysokości 14.940,00 zł) i za 1982 r. – 645,00 zł. W okresie ostatnich sześciu miesięcy bezpośrednio poprzedzających wyjazd na budowę eksportową wynagrodzenie odwołującego miało następującą wysokość: za styczeń 1980 r. – 3.100,00 zł, za luty 1980 r. – 6.784,00 zł, marzec 1980 r. – 3.100,00 zł, kwiecień 1980 r. – 6.207,00 zł, maj 1980 r. – 4.361,00 zł i za czerwiec 1980 r. – 3100,00 zł (zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu k.21 a.s., dokumentacja osobowa załączona do akt sprawy o sygn. VII U 1778/14).

Po powrocie z kontraktu zagranicznego G. S. uzyskał uprawnienia do wykorzystania następujących urlopów: dni wolne z tytułu rozłąki – 12 dni od dnia 13 kwietnia 1982 r. do dnia 27 kwietnia 1982 r., urlop wypoczynkowy za 1980 r. – 26 dni od dnia 28 kwietnia 1982 r. do dnia 28 maja 1982 r., urlop wypoczynkowy za lata 1980/1981 wolne soboty 36 dni od dnia 31 maja 1982 r. do dnia 12 lipca 1982 r., wolne dni na badanie lekarskie – 12 dni od dnia 13 kwietnia 1982 r. do dnia 27 lipca 1982 r. i urlop wypoczynkowy za rok 1982 – 26 dni od dnia 28 lipca 1982 r. do dnia 26 sierpnia 1982 r. Ubezpieczony w dniu 27 sierpnia 1982 r. po powrocie z budowy eksportowej, wrócił do macierzystego zakładu pracy, jednak w dniu 30 sierpnia 1982 r. złożył wniosek o rozwiązanie stosunku pracy za porozumieniem stron z dniem 1 września 1982 r. (dokumentacja osobowa załączona do akt sprawy o sygn. VII U 1778/14).

W dniu 14 lutego 2014 r. odwołujący po raz pierwszy złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., wniosek o ustalenie kapitału początkowego, do którego załączył informację dotyczącą okresów składkowych i nieskładkowych wraz z dokumentacją potwierdzającą te okresy (wniosek z dnia 14 lutego 2014 r. wraz z załącznikami k. 1-15 – akta organu rentowego załączone do sprawy o sygn. akt VII U 1778/14).

Decyzją z dnia 10 lipca 2014 r. znak: (...) -2014, Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. ustalił kapitał początkowy ubezpieczonego na dzień 1 stycznia 1999 r. przyjmując jako podstawę wymiaru kapitału początkowego, przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia. Wskaźnik wysokości podstawy kapitału początkowego wyniósł 51,94%. Podstawa wymiaru kapitału początkowego została ustalona w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru, wynoszącego 51,94% przez kwotę bazową 1.220,89 zł, tj. określoną w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 39 z późn. zm.). Tak ustalona wartość kapitału początkowego na dzień 01 stycznia 1999 r. wyniosła 99.981,42 zł. Przy ustalaniu wartości kapitału początkowego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił okresy składkowe w wymiarze 27 lat, 4 miesięcy i 20 dni, współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego w wymiarze 86,37% oraz średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat, tj. 209 miesięcy. Do ustalenia wartości kapitału początkowego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił okresów od dnia 1 stycznia 1976 r. do dnia 8 września 1976 r. oraz od dnia 21 grudnia 1977 r. do dnia 28 lutego 1978 r., gdyż okresy te nie zostały wystarczająco

udowodnione – brak wykazu urlopów bezpłatnych w związku z pracą za granicą oraz okresów od dnia 7 sierpnia 1980 r. do dnia 27 sierpnia 1980 r., od dnia 9 kwietnia 1982 r. do dnia 26 sierpnia 1982 r. – z tytułu przebywania na urlopie bezpłatnym, a także okresu od dnia 1 listopada 1982 r. do dnia 30 listopada 1982 r., ponieważ nie została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne (decyzja o ustaleniu kapitału początkowego z dnia 10 lipca 2014 r. znak: (...)–2014 k. 29-30 - akta organu rentowego załączone do sprawy o sygn. akt VII U 1778/14).

Kolejną decyzją z dnia 20 sierpnia 2018 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W., w rozpoznaniu wniosku ubezpieczonego, odmówił G. S. ponownego ustalenia kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r., wskazując na brak możliwości przyjęcia w zakresie podstawy wymiaru kapitału początkowego wynagrodzenia zastępczego za okres pracy za granicą na budowie eksportowej od dnia 28 sierpnia 1980 r. do dnia 8 kwietnia 1982 r. Organ rentowy wskazał, że zgodnie z § 10 pkt. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent jeżeli w okresie, z którego wynagrodzenie przyjmuje się do ustalenia podstawy wymiaru, pracownik był zatrudniony za granicą, do ustalenia podstawy wymiaru przyjmuje się za okresy tego zatrudnienia, jeżeli okres zatrudnienia za granicą przypada przed 1 stycznia 1991 r. kwoty wynagrodzenia przysługującego w tych okresach pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę. Zgodnie natomiast z treścią art. 116 ust. 5 powołanej ustawy, do wniosku w sprawie przyznania świadczeń powinny być dołączone dowody uzasadniające prawo do świadczeń i ich wysokości, określone w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Z kolei ciężar dostarczenia w/w dokumentów spoczywa na stronie odwołującej. W związku z tym, że ubezpieczony w toku postępowania wyjaśniającego nie przedłożył wymaganych dokumentów, brak było podstaw do ponownego przeliczenia kapitału początkowego (decyzja z dnia 20 sierpnia 2018 r., znak: (...) – dokumentacja zgromadzona w aktach organu rentowego).

Od niekorzystnej dla siebie decyzji organu rentowego z dnia 20 sierpnia 2018 r., znak: (...), G. S. złożył odwołanie do tut. Sądu, inicjując tym samym niniejsze postępowanie. Ubezpieczony wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez uwzględnienie do podstawy wymiaru kapitału początkowego okresu zatrudnienia za granicą od dnia 28 sierpnia 1980 r. do dnia 8 kwietnia 1982 r. w oparciu o dokumentację zastępczą wystawioną przez byłego pracodawcę w dniu 25 czerwca 1981 r., innemu pracownikowi - W. W., zajmującemu w spornym okresie zatrudnienia porównywalne stanowisko pracy (odwołanie z dnia 17 września 2018 r. k. 3-5 a.s.).

W piśmie procesowym z dnia 18 lutego 2019 r. ubezpieczony wniósł o przyjęcie przez organ rentowy do podstawy wymiaru kapitału początkowego miesięcznego wynagrodzenia uzyskiwanego przez niego w latach 1978-1980 w kwocie 4.948,00 zł wskazując, że jest to najbardziej zbliżona do rzeczywistej wartość, gdyż dotyczy okresu zatrudnienia bezpośrednio poprzedzającego wyjazd na kontrakt zagraniczny, przy jednoczesnym założeniu, że w okresie tym jego stanowisko pracy istniało i wynagrodzenie uzyskiwane na tym stanowisku nie było niższe, aniżeli w okresie wcześniejszym (pismo procesowe z dnia 18 lutego 2019 r. k. 37-38 a.s.).

Zarządzeniem z dnia 20 lutego 2019 r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zobowiązał organ rentowy do przedstawienia hipotetycznego wyliczenia kapitału początkowego dla odwołującego G. S. na datę wydania decyzji z dnia 20 sierpnia 2018 r., przy przyjęciu za okres sporny (pracy za granicą w latach 1980-1982) wynagrodzenia zastępczego, w kwocie 4.948,00 zł miesięcznie (zarządzenie z dnia 20 lutego 2019 r. k. 40 a.s.).

Wykonując powyższe zobowiązanie Sądu, organ rentowy w piśmie procesowym z dnia 7 marca 2019 r. wskazał, że nie jest możliwe przyjęcie jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne za okres sporny kwoty 4.948,00 zł miesięcznie, gdyż odwołujący wyliczył tę kwotę, jako średnią arytmetyczną za okres od dnia 1 stycznia 1978 r. do dnia 8 sierpnia 1980 r. na podstawie danych zawartych w Rp-7 dotyczącym ubezpieczonego. Jednakże przepisy wskazują, że jeżeli w okresie, z którego wynagrodzenie przyjmuje się do ustalenia podstawy wymiaru, pracownik był zatrudniony za granicą, do ustalenia podstawy wymiaru przyjmuje się za okresy tego zatrudnienia jeżeli okres zatrudnienia za granicą przypada przed dniem 1 stycznia 1991 r. - kwoty wynagrodzenia przysługującego w tych okresach pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był

zatrudniony przed wyjazdem za granicę. Organ rentowy dodał, że przy założeniu, że w okresie od dnia 28 sierpnia 1980 r. do dnia 8 kwietnia 1982 r. w/w osiągał wynagrodzenie w wymiarze 4.948,00 zł, to jego kapitał początkowy wyniósłby 138.130,16 zł, a podstawa wymiaru ustalona z lat 1971-1980 wyniosłaby 90,35%. Stwierdził także, że spór dotyczy okresu od dnia 28 sierpnia 1980 r. do dnia 8 kwietnia 1982 r. co nie zmienia faktu, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru, nawet wyliczony hipotetycznie, musi być obliczony w sposób przewidziany przepisami, tj. z 10 albo 20 lat kalendarzowych (pismo procesowe z dnia 7 marca 2019 r. wraz z załącznikiem k. 42-43, pismo procesowe z dnia 13 maja 2019 r. k. 53 a.s.).

Na rozprawie w dniu 11 czerwca 2019 r. odwołujący oświadczył, że domaga się przyjęcia do wyliczenia kapitału początkowego za okres od dnia 28 sierpnia 1980 r. do dnia 8 kwietnia 1982 r. wynagrodzenia zastępczego w kwocie 4.948,00 zł miesięcznie. Odwołujący wskazał, że pracował przed rozpoczęciem kontaktu zagranicznego jak i po jego zakończeniu i jest wiadomym jakie wynagrodzenie osiągał przed rozpoczęciem kontraktu, gdyż wynika to z dokumentu Rp-7. W związku z powyższym organ rentowy powinien przyjąć, że jest to kwota wyliczona na podstawie wszystkich lat od 1978 r. do 1980 r., podzielona przez liczbę pełnych miesięcy pracy w tych latach. Oświadczył również, że do wyliczenia kwoty 4.948,00 zł przyjął składniki stałe, jak i zmienne wynikające z druku Rp-7. Dodał, że faktycznie na podstawie druku Rp-7 można wywnioskować, że składniki stałe wynosiły 3.100,00 zł miesięcznie w 1980 r., a premia miała charakter regulaminowy, a więc była przyznawana stale, a w 1980 r. wynosiła średnio 2.000,00 zł miesięcznie (protokół z dnia 11 czerwca 2019 r. k. 57-58 a.s.).

Następnie, Sąd zobowiązał organ rentowy do przedstawienia hipotetycznej decyzji dla odwołującego G. S. na dzień 20 sierpnia 2018 r. w dwóch wariantach: tj. przy przyjęciu do wyliczenia kapitału początkowego za okres sporny tj. od dnia 28 sierpnia 1980 r. do dnia 8 kwietnia 1982 r. kwot po 3.100,00 zł miesięcznie oraz w drugim wariantcie po 3.300,00 zł miesięcznie i przedstawienie dwóch hipotetycznych decyzji wyliczających kapitał początkowy na 1 stycznia 1999 r. oraz zawierających wszystkie elementy decyzji o wyliczeniu kapitału początkowego na datę wydania decyzji tj. 20 sierpnia 2018 r. (zarządzenie z dnia 11 czerwca 2019 r. k. 58 a.s.).

W piśmie procesowym z dnia 27 czerwca 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. przedstawił hipotetyczne wyliczenie kapitału początkowego wskazując, że w I wariantcie na podstawie wynagrodzenia w kwocie 3.100,00 zł za okres od dnia 28 sierpnia 1980 r. do dnia 8 kwietnia 1982 r. wartość kapitału wynosi 137.141,62 zł (podstawa wymiaru ustalona z lat 1971-1980, wwpw-89,29%), a w wariantcie II na podstawie wynagrodzenia w kwocie 3.300,00 zł za w/w okres, wartość kapitału wynosi 137.252,39 zł (podstawa wymiaru ustalona z lat 1971-1980, wwpw-89,41%). W kolejnym piśmie procesowym z dnia 4 września 2019 r. organ rentowy wskazał również, że przy przyjęciu wynagrodzenia w kwocie 4.948,00 zł za okres pracy za granicą od dnia 28 sierpnia 1980 r. do dnia 8 kwietnia 1982 r. wartość kapitału początkowego wynosi 138.130,16 zł (podstawa wymiaru ustalona z lat 1971-1980, wwpw-90,35%). Organ rentowy podniósł jednak, że nie można jednoznacznie stwierdzić, że w całym okresie zatrudnienia wynagrodzenie było w tej samej wysokości (pismo procesowe z dnia 27 czerwca 2019 r. wraz z załącznikami k. 60-76, pismo procesowe z dnia 4 września 2019 r. k. 88 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach niniejszej sprawy, aktach sprawy o sygn. VII U 1778/14 oraz aktach rentowych odwołującego. Zdaniem Sądu, powołane wyżej dokumenty, w zakresie, w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Nie były one przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie G. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 20 sierpnia 2018 r., znak: (...) jest częściowo zasadne.

Stosownie do treści art. 173 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U z 2019 r., poz. 39 ze zm.) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed

dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy na dzień wejścia w życie ustawy. Zgodnie natomiast z art. 174 ust. 1 ustawy kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. Podstawę wymiaru kapitału początkowego, w myśl ust. 3 art. 174 w brzmieniu obowiązującym od dnia 23 września 2011 r., ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r.

Na podstawie art. 15 ust. 1 podstawę wymiaru emerytury stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176. Ust. 6 art. 14 stanowi, że na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu. W myśl art. 15 ust. 2a, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

W rozpatrywanej sprawie spór sprowadzał się do wysokości zarobków osiągniętych przez odwołującego, kiedy był on zatrudniony za granicą. Żądanie ubezpieczonego dotyczyło przyjęcia do podstawy wymiaru kapitału początkowego zarobków osiągniętych w tym czasie przez innego pracownika zatrudnionego na tym samym lub podobnym, co G. S. stanowisku pracy. Ostatnie ubezpieczony wniósł o przyjęcie, jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne za sporny okres zatrudnienia kwoty w wysokości 4.948,00 zł miesięcznie, obejmującej zarówno stałe, jak i zmienne składniki wynagrodzenia.

Odnosząc się powyższej kwestii wskazać należy, że zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe, środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. obowiązuje od 23 listopada 2011 r. i ma zastosowanie do wniosków w sprawach świadczeń złożonych od daty jego wejścia w życie. Zastąpiło ono rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń, które dowody uzasadniające prawo do świadczeń i ich wysokości określało w sposób podobny. I tak zgodnie z § 20 pkt. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. - mającym zastosowanie w sprawie odwołującego się - środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość zarobku lub dochodu stanowiącego podstawę wymiaru emerytury lub renty dla pracowników były zaświadczenia zakładów pracy wystawione według wzoru ustalonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych albo legitymacja ubezpieczeniowa zawierająca wpisy dotyczące okresów zatrudnienia i wysokości osiągniętych zarobków. Orzeczenia Sądu Najwyższego jakie zapadły jeszcze na gruncie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. są zgodne co do tego, że ograniczenie, co do środków dowodowych wynikające z § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. obowiązujące w postępowaniu przed organem rentowym nie ma zastosowania w postępowaniu sądowym przed Sądem Pracy i Ubezpieczeń Społecznych. Wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art.227 k.p.c.), który w postępowaniu przed Sądem może być udowodniany wszelkimi środkami dowodowymi, które sąd uzna za celowe i pożądane. Wysokość uzyskiwanego uposażenia może być zatem ustalana także przy pomocy innych pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia zainteresowanego (por. wyrok Sądu

Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 r. sygn. akt II UKN 186/97 oraz z dnia 14 czerwca 2006 r. sygn. I UK 115/06). Przy czym nie jest możliwe obliczanie wysokości emerytury wyłącznie na podstawie samych twierdzeń wnioskodawcy. Twierdzenia te muszą być udowodnione. Nie jest rzeczą Sądu zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też Sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.) (por. wyrok Sądu Najwyższego z 17 grudnia 1996 r., sygn. akt I CKU 45/96 oraz z dnia 7 października 1998 r., sygn. II UKN 244/98).

Nie ulega wątpliwości, że w okresie od dnia 1 marca 1978 r. do dnia 1 września 1982 r. ubezpieczony był zatrudniony w Biurze Studiów i (...) w W. na stanowisku asystenta w pełnym wymiarze czasu pracy. Jednocześnie w dniu 8 sierpnia 1980 r. ubezpieczony zawarł umowę o pracę na czas nieokreślony z Przedsiębiorstwem (...) w W. w ramach, której wykonywał pracę na budowie eksportowej w Iraku do dnia 27 sierpnia 1982 r. Powyższe potwierdza zgromadzona w niniejszej sprawie dokumentacja, znajdująca się w aktach rentowych i osobowych odwołującego, w tym załączonych do akt sprawy o sygn. VII U 1778/14, m.in. świadectwo pracy z dnia 31 sierpnia 1982 r., angaż z dnia 31 sierpnia 1982 r., umowa o pracę z dnia 8 sierpnia 1980 r. oraz pismo z dnia 5 sierpnia 1980 r., a także zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, z którego bezsprzecznie wynika, jaki dochód osiągnął ubezpieczony w latach 1978-1982. I tak wynagrodzenie roczne G. S. w latach 1978-1982 wyniosło: za 1978 r. – 30.938,00 zł (plus premia regulaminowa w wysokości 10.800,00 zł), za 1979 r. – 37.200,00 zł (plus premia regulaminowa w wysokości 28.049,00 zł), za 1980 r. – 21.698,00 zł (plus premia regulaminowa w wysokości 14.940,00 zł) i za 1982 r. – 645,00 zł. W okresie ostatnich 6 miesięcy bezpośrednio poprzedzających wyjazd na budowę eksportową wynagrodzenie odwołującego miało następującą wysokość: za styczeń 1980 r. – 3.100,00 zł, za luty 1980 r. – 6.784,00 zł, marzec 1980 r. – 3.100,00 zł, kwiecień 1980 r. – 6.207,00 zł, maj 1980 r. – 4.361,00 zł i za czerwiec 1980 r. – 3.100,00 zł (zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu k.21 a.s., dokumentacja osobowa załączona do akt sprawy o sygn. VII U 1778/14).

Analizując kwestię wynagrodzenia osiąganego przez G. S. w latach 1980-1982 należy zauważyć, że nie stanowi ono w pełni miarodajnego i wiarygodnego dowodu na okoliczność uzyskiwania takich samych wynagrodzeń przez ubezpieczonego. O ile istotnie odwołujący pracował w tym samym zakładzie pracy, to jednak nie ulega wątpliwości, że wynagrodzenie było uzależnione od czynników, których zrealizowanie zależało wyłącznie od poszczególnych pracowników. Na wynagrodzenie odwołującego składały się składniki stałe w postaci podstawy zasadniczej wynagrodzenia w wysokości 3.100,00 zł oraz zmienne w postaci dodatku przejściowego i premii regulaminowych. Te ostatnie elementy niewątpliwie miały wyraźny wpływ na wysokość wynagrodzenia, zwielfokrotniając jego wysokość. Stąd też brak jest możliwości przyjęcia zarobków uzyskiwanych przez innego pracownika nawet na tym samym bądź porównywalnym stanowisku pracy u tego samego pracodawcy, jako miarodajnego dowodu wynagrodzenia innego pracownika. Należy zauważyć, że nawet gdyby przyjąć, że wynagrodzenie zasadnicze odwołującego było tożsame, to Sąd nie ma pewności, że pozostałe, ruchome składniki wynagrodzenia w postaci dodatku przejściowego i premii regulaminowej były co miesiąc takie same. Ubezpieczony na rozprawie w dniu 11 czerwca 2019 r. sam wskazał, że składniki stałe wynosiły 3.100,00 zł, co potwierdzają dokumenty załączone do akt sprawy, natomiast premia wynosiła średnio 2.000,00 zł miesięcznie. W tym miejscu należy wskazać, że w wyroku z dnia 29 marca 2012 r. (III AUa 1411/11) Sąd Apelacyjny we Wrocławiu stwierdził, że pomimo braku ograniczeń dowodowych w postępowaniu przed Sądami z zakresu ubezpieczeń społecznych nie można zapominać, że wysokość zarobków, stanowiących podstawę do wyliczenia składki na ubezpieczenia społeczne, nie może być ustalana w sposób hipotetyczny, oparty jedynie na domniemaniu. Zarobki za poszczególne miesiące i wybrane lata kalendarzowe wykazane muszą być w sposób niebudzący wątpliwości w ściśle określonej kwotowo wysokości i odprowadzonych od nich składek na ubezpieczenia społeczne. Z kolei Sąd Apelacyjny w Szczecinie, w wyroku z dnia 9 czerwca 2015 r., (III AUa 789/14) stwierdził, że uśrednione obliczenie wysokości wynagrodzenia - oparte na wynagrodzeniu otrzymanym przez innych pracowników - nie może oddać indywidualnych cech właściwych dla danego stosunku pracy, w którym warunki zatrudnienia mają charakter niepowtarzalny, gdyż zostały wyznaczone wyłącznie pomiędzy pracodawcą i konkretnym pracownikiem.

Sąd Najwyższy wskazał ponadto, że stosunek pracy ma zawsze charakter indywidualny, określone warunki zatrudnienia mają charakter niepowtarzalny, ponieważ zostały ustalone między pracodawcą i konkretnym pracownikiem. W przypadku wynagrodzenia zasadniczego lub innych obligatoryjnych składników wynagrodzenia wynikających z obowiązujących przepisów można przyjąć najniższe wynagrodzenie obowiązujące w czasie, którego dotyczy żądanie uwzględnienia tego okresu do przeliczenia podstawy emerytury. W przypadku jednak takiego składnika wynagrodzenia, jakim jest premia, konieczne jest istnienie dowodów potwierdzających bez wątpliwości fakt wypłacenia premii oraz jej wysokość (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2007 r. sygn. I UK 36/07). W tym zakresie twierdzenia ubezpieczonego zmierzały do wykazania samej tylko wysokości premii regulaminowej, ponieważ w świetle okoliczności faktycznych sprawy nie budził wątpliwości fakt otrzymywania przez ubezpieczonego wynagrodzenia zasadniczego oraz w/w premii. Jednakże dla potrzeb przeliczenia kapitału początkowego konieczne było dokładne ustalenie, w jakich okresach premia ta była wypłacana oraz w jakiej wysokości. W tej mierze nie można bowiem przyjąć tzw. „wysokiego prawdopodobieństwa” opartego jedynie na uśrednionych wskaźnikach, co do wysokości uzyskiwanej premii. Uśrednione obliczenie, oparte m.in. również na wynagrodzeniu otrzymanym przez innych pracowników, nie może oddać indywidualnych cech właściwych dla danego stosunku pracy. W przypadku takiego składnika wynagrodzenia, jakim jest premia, konieczne jest istnienie dowodów potwierdzających bez wątpliwości fakt wypłacenia premii oraz jej wysokość. Brak było zatem podstaw do przyjęcia zgodnie z twierdzeniami skarżącego, że otrzymywana przez niego premia w spornym okresie czasu wynosiła 2.000,00 zł miesięcznie. Zdaniem Sądu Okręgowego, ubezpieczony w sposób przewidziany przepisami ustawy prawidłowo wykazał osiągnięte przez niego wynagrodzenie w spornym okresie czasu w zakresie stałego składnika wynagrodzenia w wysokości 3.100,00 zł. W tej mierze Sąd potraktował dokumenty znajdujące się w aktach sprawy potwierdzone oświadczeniem wnioskodawcy za wiarygodne. Ww. dokumenty dowodzą w sposób nie budzący żadnych wątpliwości o wysokości osiąganego wynagrodzenia przez ubezpieczonego w wyżej wymienionym zakresie. Przy przyjęciu za podstawę wymiaru składek dochodów ubezpieczonego z najkorzystniejszych lat przez niego przepracowanych, przy przyjęciu wynagrodzenia w kwocie 3.100,00 zł za okres od dnia 28 sierpnia 1980 r. do dnia 8 kwietnia 1982 r. oraz podstawy wymiaru ustalonej z lat 1971-1980, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wzrósł do 89,29%, zaś wartość kapitału początkowego wyniosła 137.141,62 zł. Tym samym w tym zakresie zostały spełnione przesłanki do ponownego ustalenia wysokości kapitału początkowego, przyjmując za jedyne właściwe, gdyż wynikające z dokumentacji płacowej, załączonej do akt sprawy wynagrodzenie zasadnicze ubezpieczonego w wysokości 3.100,00 zł. Z kolei z uwagi na brak możliwości przyjęcia do ustalenia wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego, uśrednionej lub hipotetycznej wysokości premii regulaminowej i dodatków przejściowych, nie było podstaw do zmiany zaskarżonej decyzji w tej części.

Mając zatem na uwadze powyższe okoliczności, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił wysokość kapitału początkowego dla odwołującego G. S. na dzień 1 stycznia 1999 r. na kwotę 137.141,62 zł, natomiast wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego na 89,29%, o czym orzekł w pkt. 1 sentencji wyroku. W pozostałym zaś zakresie odwołanie podlegało oddaleniu na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Mając na uwadze charakter sprawy oraz fakt, że każda ze stron w pewnej części wygrała i przegrała proces, to Sąd Okręgowy zniósł wzajemnie pomiędzy stronami koszty zastępstwa procesowego na podstawie art. 100 k.p.c.

SSO Renata Gąsior

ZARZĄDZENIE

(...)